

ชื่อเรื่อง	การพัฒนา รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนบ้านเหล่าพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
ผู้วิจัย	คำปิ่น ที่สุกะ
ที่ปรึกษา	นายวีรพล สารบรรณ นางอมรรัตน์ เชิงหอม นายอรรถกานต์ อรุณไพโร นายธงชัย นนทะสันต์
หน่วยงาน	โรงเรียนบ้านเหล่าพัฒนา
ปีที่พิมพ์	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนบ้านเหล่าพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 2) สร้างและพัฒนา รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนบ้านเหล่าพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 และ 3) ประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนบ้านเหล่าพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดและองค์ประกอบในการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล (R_1) ระยะที่ 2 การออกแบบและปรับปรุงรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล (D_1) ระยะที่ 3 การศึกษาประสิทธิผลรูปแบบการบริหารโรงเรียน (R_2) และประเมินปรับปรุงรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล (D_2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 123 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ผู้วิจัยเป็นผู้จัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการแปลความและตีความจากข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลมี 5 องค์ประกอบหลัก 24 องค์ประกอบย่อย และ 90 ตัวชี้วัด ดังนี้ คือ 1) ด้านภาวะผู้นำ มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ บุคลิกภาพ แรงจูงใจ และทักษะและความสามารถ 2) ด้านการมีส่วนร่วม มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ ศักยภาพชุมชน สภาพแวดล้อม ศักยภาพของสถานศึกษา โอกาส และความเชื่อมั่นศรัทธา ที่มีต่อครูและสถานศึกษา 3) ด้านการบริหารเชิงระบบมี 5 องค์ประกอบย่อย คือ ข้อมูลปัจจัย กระบวนการ ผลลัพธ์ ข้อมูลป้อนกลับ และการควบคุม 4) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทางการกลยุทธ์ การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมกลยุทธ์ และ 5) ด้านหลักธรรมาภิบาล มี 6 องค์ประกอบย่อย คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า สำหรับตัวชี้วัดแต่ละองค์ประกอบ รวม 90 ตัวชี้วัด

2. รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนบ้านเหล่าพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีส่วนประกอบและลักษณะดังนี้

2.1 หลักการ คือ 1) การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลนำผลการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติงานในหน้าที่ 2) รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลมีการใช้เทคนิควิธีการหรือกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสะดวกในการนำไปปฏิบัติ และ 3) รูปแบบการบริหารมีความยืดหยุ่นในการไปใช้พัฒนาทั้งในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล และทั้งองค์การ

2.2 จุดมุ่งหมาย คือ 1) เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนัก และเจตคติเกี่ยวกับประสิทธิผลโรงเรียน 2) เพื่อพัฒนาทักษะด้านการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล และ 3) เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนนำความรู้และทักษะด้านประสิทธิผลโรงเรียนไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ

2.3 กระบวนการพัฒนา แบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ 1) ระยะการปฐมนิเทศ การประเมินตนเอง และการเรียนรู้จากกรณีศึกษา 2) ระยะฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 3) ระยะการฝึกปฏิบัติการ และ 4) ระยะการกำกับ ติดตาม และประเมินผล

2.4 ชุดการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบมี 5 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ 2) เนื้อหา 3) วิธีการพัฒนา 4) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 5) เอกสารอ้างอิง และ 6) กิจกรรมการพัฒนา

2.5 การติดตามและประเมินผล มีการติดตามผลโดยเว้นระยะช่วงหลังการพัฒนา 2 สัปดาห์

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารโรงเรียนตรวจสอบได้จาก 3 ประเด็น ดังนี้

3.1 ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาโรงเรียนที่มีประสิทธิผลวิเคราะห์ได้จาก การตอบแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คน โดยพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการ ชุมพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบ และการติดตามประเมินผล ผลการประเมิน พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล มีความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) หากพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ จุดมุ่งหมาย ($\bar{X} = 4.89$) กระบวนการพัฒนา ($\bar{X} = 4.78$) การติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 4.78$) หลักการ ($\bar{X} = 4.67$) และชุดการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบ ($\bar{X} = 4.58$)

3.2 ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนบ้านเหล่าพัฒนาภายหลังการทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 การติดตามผลการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนบ้านเหล่าพัฒนาในระยะติดตามผล 2 สัปดาห์มีค่าสูงกว่าหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนบ้านเหล่าพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีภาวะผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดี มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ บนพื้นฐานหลักธรรมาภิบาล ชุมชนให้ความเชื่อมั่นและศรัทธา จนทำให้ได้รับรางวัล ดังนี้

- 1) สถานศึกษา ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ปีการศึกษา 2562 ชนะเลิศ เหรียญทอง สถานศึกษายอดเยี่ยม ประเภทประถมศึกษาขนาดกลาง ด้านบริหารจัดการ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) ผู้บริหาร ได้รับรางวัลครูสุดดี ประเภทวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ปีการศึกษา 2562 รองชนะเลิศอันดับ 2 ผู้อำนวยการสถานศึกษายอดเยี่ยม ระดับประถมศึกษาขนาดกลาง ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) ครู ได้รับรางวัลครูดีในด้วยใจ ครั้งที่ 17 จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ครูผู้สอนยอดเยี่ยม ชนะเลิศอันดับ 1 ระดับประถมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ ด้านบริหารจัดการ และ
- 4) นักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง กิจกรรม

การประกวดเพลงคุณธรรม ระดับชั้น ป.1-ป.3 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับชาติ ครั้งที่ 69
ปีการศึกษา 2562 ณ จังหวัดศรีสะเกษ

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหาร โรงเรียนที่มีประสิทธิผล การวิจัยและพัฒนา